

Nr 270

Av herr **Josefson** i Arrie m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Statens växtskyddsanstalt.

(Lika lydande med motion nr 236 i Första kammaren)

I miljövårdsdebatten har gång på gång nedsmutsningen av luft, vatten och jord påtalats. Kraftåtgärder mot föroreningarna har efterlysts, och på luft- och vattenvårdens område har som bekant planer för sanering utarbetats och delvis redan realiserats. Konkreta åtgärder mot kontamineringen av våra jordar har emellertid ännu inte vidtagits.

Analysen runt om i världen ger talrika belägg för att den kemiska bekämpningen av olika skadegörare inom jordbruket lett till allvarliga föroreningsproblem. Användningen av aldrin, DDT och andra klorerade kolväten mot skadeinsekter utgör t. ex. ett miljöhot. Aldrin omvandlas ganska snabbt till dieldrin, som är starkt giftigt även för varmblodiga djur och därtill i likhet med DDT starkt beständigt. Betydande förekomst av dieldrin, DDT och andra klorerade kolväten i åkerbruksjordar har i talrika fall kunnat påvisas. För Sveriges del har nyligen avsevärda mängder av dieldrin konstaterats ingå i jordarna i kålodlingsdistriktet i Vintrie, Skåne. Anledningen i detta fall till den kraftiga föroreningen är långvarig och intensiv användning av aldrin mot kålflugan.

Självfallet är det nödvändigt att man väl lär känna graden av kontamination genom kemisk bekämpning samt verkningarna av denna kontamination på flora och fauna. Det är också hög tid att man ingående penetrerar frågan, i vad mån förbrukningen av kemiska bekämpningsmedel kan reduceras utan förfång för odlaren. Utan tidsspillan bör dessutom prövas möjligheter för att lösa bekämpningsfrågan med hjälp av mindre giftiga kemikalier eller genom att anlita fysikaliska eller andra icke kemiska metoder.

Synpunkter av detta slag har vid upprepade tillfällen framförts av statens växtskyddsanstalt. I sina anslagsäskanden har anstalten flera gånger, senast i äskandena för budgetåret 1969/70, hemställt om inrättandet av två tjänster (försöksledare, laboratorieassistent) samt om driftsmedel för ekologiska undersökningar vid zoologiska avdelningen rörande de ovan berörda frågeställningarna. Denna hemställan har lämnats utan bifall.

I sin motivering framhåller växtskyddsanstalten att de ekologiska konsekvenserna av kemisk bekämpning inte ens i sina huvuddrag är kända samt

att det måste anses vara av stor vikt att undersöka hur kemisk behandling verkar inte bara på skadegörarna utan även på andra komponenter i faunan, t. ex. parasiter och andra fiender till skadegörarna.

Vidare pekar anstalten på bristerna i kunskapsunderlaget rörande många skadegörarens ekonomiska betydelse, ett förhållande som otvivelaktigt ofta lett till onödigt användning av bekämpningsmedel. Oljeväxter och rotfrukter behandlas regelbundet med kemiska bekämpningsmedel och angeläget är här att ingående studier genomförs rörande sambandet mellan skadegörarnas populationsnivå och skörden. Väsentligt är t. ex. att tröskelvärden fixeras för lönsamheten av bekämpning av rapsbaggen — en skadeinsekt mot vilken DDT sedan 1940-talet används i stor skala. Lönsamheten av den allmänt tillämpade bekämpningen med aldrin mot knäppare i potatis är ytterligare en fråga, som tarvar närmare utredning.

I utlandet pågår en livlig verksamhet att finna nya metoder för biologisk bekämpning, och genom lämplig kombination av olika bekämpningsåtgärder (integrerad bekämpning) försöker man minska sidoverkningarna. Också för vårt lands vidkommande är det givetvis viktigt att sådana utvägar i möjligaste mån utnyttjas. Först måste emellertid de allmänna förutsättningarna för lönsam biologisk eller integrerad bekämpning utredas och även i detta sammanhang krävs att kunskapsunderlaget rörande många skadegörarens ekonomiska betydelse vidgas. Rimligen bör man även ha tillgång på uppgifter, som tillförlitligt belyser de negativa effekterna av den kemiska bekämpning, som man önskar ersätta med annan åtgärd.

Med hänsyn till den samhällsnyttiga verksamhet det här är fråga om bör enligt vår mening ytterligare 130 000 kr. anvisas till statens växtskyddsanstalt för ekologiska undersökningar. Därigenom skulle anslaget under E 3 statens växtskyddsanstalt under nionde huvudtiteln få höjas till 5 743 000 kr.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte vid sin behandling av E 3 *Statens växtskyddsanstalt* under nionde huvudtiteln för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 5 743 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1969

Stig Josefson (cp)
i Arrie

Claes Elmstedt (cp)

Anna-Lisa Nilsson (cp)